

Ärende: VN/34707/2024

Begäran om utlåtande om utkastet till statsrådets förordning om bestämmande av direkta kostnader som orsakas för kommuner av egendomsarrangemang som anknyter till reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet

Lausunnonantajan lausunto

Kostnader som ligger till grund för ersättningen (särskilt 3 § i utkastet)

-

Intäkter som ligger till grund för ersättningen (särskilt 4 § i utkastet)

-

Övriga kommentarer om utkastet till förordning

Då övergångstiden för den lagstadgade uthyrningsverksamheten av SOTE-fastigheterna börjar gå mot sitt slut har det visat sig att utrymmesbehovet för välfärdsområdenas verksamhet i snabb takt ändras, och lagstiftningen som gjordes 2021 kan behöva kompletteras. I värsta fall kan det uppstå ett stort nationellt/regionalt överutbud på SOTE-fastigheter, och följaktligen kommer hyresnivåerna att sjunka eller t.o.m. fastigheter stå tomma i större grad än tidigare uppskattningar. Tomma fastigheter i kommunens ägo kan betyda stora nedskrivningar och förluster för kommunerna.

Eftersom SOTE-verksamheten var hos kommunerna innan reformen, var det också en verksamhet som var under beskattningsrätt. Det betyder att man själv långt kunde påverka servicenivån och satsningarna inom verksamheten. I de nuvarande välfärdsområdena är finansieringen statsandelsbaserad, vilket gör att det är betydligt svårare för välfärdsområdena att påverka servicenivån. Kommunerna har dvs. gått från att bli serviceproducent med en bred självbestämmanderätt till att bli fastighetsplacerare med en betydligt högre risk än tidigare. Att syssla med placeringsverksamhet som dessutom är förknippad med en hög risk är inte förenligt med kommunala uppgifter.

Då en kommun eller samkommun inom SOTE-verksamheten gjort satsningar i olika verksamheter gör man det för en lång tid framåt. Satsningarna kan ha gjorts långt innan man kände till någon social- och hälsovårdsreform och tanken har varit att fastigheterna skulle användas kontinuerligt i kommunens verksamhet.

Förutom den gällande kompensationsmekanismen är det tydligt att flera åtgärder kan komma att krävas. Några exempel kunde t.ex. vara

- tillstånd att skriva ner fastigheter mot kommunens grundkapital (minskad risk)

- förlängd ersättningstid

- ersättningar för ombyggnad till annan verksamhet

- ersättningarna räknas enbart på de år man gjort förluster, inte som en sammanlagd ersättning för flera år kumulerat

Sandback Henrik
Korsholms kommun